

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครูที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความรู้เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครูก่อนและหลังเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเปรียบเทียบทักษะการรำโนรา ก่อนและหลังเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อศึกษาเจตคติต่อพิธีกรรม โนราโรงครู ก่อนและหลังเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียน เครือข่ายสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 70 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดคงคาสวรรค์ จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู แบบทดสอบวัดความรู้ เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู และแบบประเมินทักษะการรำโนรา เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ช่วงลำตัว 2) ช่วงวงหน้า 3) การย่อตัว 4) ส่วนก้น และ 5) การเคลื่อนไหว แบบวัดเจตคติต่อการเรียนพิธีกรรมโนราโรงครู

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (B) ค่าความเชื่อมั่น (r) และการทดสอบที (t-test Dependent)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความรู้ เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครูของนักเรียนหลังการใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ทักษะในการรำโนราในการประกอบพิธีกรรมโนราโรงครู ของนักเรียนหลังการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เจตคติต่อการเรียน เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครูของนักเรียนหลังการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้เนื่องจากกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู ได้ผ่านการวิเคราะห์เนื้อหาสาระและกำหนดจุดประสงค์ให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาสาระจัดทำเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู การจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ด้วยตนเอง (Construction of Knowledge) ซึ่งนอกจากผู้เรียนจะต้องเรียนด้วยตนเองและฟังตนเองแล้ว ยังต้องฟังการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน บุคคลอื่น ๆ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว รวมทั้งต้องอาศัยทักษะกระบวนการต่าง ๆ จำนวนมากเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ นอกจากนั้นการเรียนรู้อาจจะเป็นไปอย่างต่อเนื่องได้ดี หากผู้เรียนอยู่ในสภาพที่มีความพร้อมในการรับรู้ และเรียนรู้มีประสาทการรับรู้ที่ตื่นตัว ไม่เฉื่อยชา ซึ่งสิ่งที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพดังกล่าวได้ก็คือ การให้มีการเคลื่อนไหวทางกาย อย่างเหมาะสม กิจกรรมดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี ดังนี้ (ทิสานา แคมมณี, 2545)

ขั้นที่ 1 การทบทวนความรู้เดิม ซึ่งเป็นการกระตุ้นโดยใช้คำถามเกี่ยวกับความรู้เดิมที่นักเรียนมีความเข้าใจในกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วย เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู ในเรื่องต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความอยากรู้และพร้อมที่จะแสวงหาความรู้เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ใหม่ เป็นการให้นักเรียนดำเนินการศึกษาค้นคว้าหาคำหรือความรู้ที่กำหนดให้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งผู้สอนได้จัดเตรียม VCD เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครูในอดีตมาฉาย และสังเกตข้อแตกต่างระหว่างอดีตกับปัจจุบันและร่วมกันอภิปราย วิเคราะห์ตามประเด็นการเปลี่ยนแปลง ดังนี้ 1) ความเป็นมาของพิธีกรรมโนราโรงครู 2) ชนิดของพิธีกรรมโนราโรงครู 3) องค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครู 4) ความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู 5) ขั้นตอน

การจัดพิธีกรรมโนราโรงครู 6) ศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู และ 7) กลอนและทำรำในพิธีกรรมโนราโรงครู

ขั้นที่ 3 เป็นการศึกษาทำความเข้าใจข้อมูลความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม โดยการให้ผู้เรียนศึกษาทำความเข้าใจข้อมูลจากตัวอย่าง VCD ที่นำมาฉายให้นักศึกษาดู ทั้งได้มอบหมายให้นักเรียนทำใบงานในหัวข้อที่กำหนด ซึ่งมีความแตกต่างกันเพื่อให้นักเรียนเกิดข้อคิดเห็นและมุมมองในความรู้ที่หลากหลาย นักเรียนจำเป็นต้องทำความเข้าใจและเชื่อมโยงความรู้ดังกล่าวให้ได้

ขั้นที่ 4 เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจในเรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู โดยนักเรียนอาศัยกลุ่มเป็นผู้ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของคนรวมทั้งขยายความรู้ความเข้าใจของตนให้เพิ่มขึ้น โดยร่วมกันวิเคราะห์พิธีกรรมโนราโรงครูในประเด็นต่าง ๆ รวมทั้งหาแนวความคิดในการนำเสนอรูปแบบ และขั้นตอนในพิธีกรรมโนราโรงครูในอดีตกลับคืนมาดั้งเดิม

ขั้นที่ 5 การสรุปและการจัดระเบียบความรู้ นักเรียนต้องสามารถสรุปความรู้ที่ได้รับทั้งหมดให้เป็นระบบ ได้แก่ 1) ความเป็นมาของพิธีกรรมโนราโรงครู 2) ชนิดของพิธีกรรมโนรา โรงครู 3) องค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครู 4) ความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู 5) ขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครู 6) ศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู และ 7) กลอนและทำรำในพิธีกรรมโนราโรงครู เพื่อให้ผู้เรียนจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ง่ายขึ้น

ขั้นที่ 6 การปฏิบัติและ/หรือการแสดงผลงาน เป็นการสร้างโอกาสให้นักเรียนแสดงผลงานความรู้ของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ เช่น การทำแบบทดสอบของแผนการเรียนรู้แต่ละแผนในกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการอภิปรายในหัวข้อที่กำหนดมีการสาธิตเกี่ยวกับกลอนและทำรำที่กำหนดเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู

ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้ เป็นการฝึกฝนให้นักเรียนนำความรู้ ความเข้าใจของตนไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การแสดงโนราโรงครูที่นักเรียนแสดงอยู่นักเรียนจะได้นำความรู้ที่ศึกษาจากครูผู้สอนไปประยุกต์ใช้ในการแสดงในแต่ละขั้นตอนของพิธีกรรมจะทำให้นักเรียนย้ำความเข้าใจและเพิ่มทักษะความชำนาญเป็นโนราอย่างสมบูรณ์

ผลการทดสอบสมมติฐานการประเมินนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุทธิรัตน์ เลิศจตุรวิทย์ (2544: 1) ได้ศึกษาผลของการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนซีปปา (CIPPA MODEL) เพื่อการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดวิเคราะห์และเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์ ทักษะการวิเคราะห์และเจตคติต่อความรัก

ชาติหลังการทดลองสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอบแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครูที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทำให้นักเรียนเข้าใจ สามารถอธิบาย ชี้แจง ตอบคำถามได้ดี นอกจากนั้นได้ พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นกลุ่ม การสื่อสาร รวมทั้งเกิดการใฝ่รู้อีกด้วย จึงเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดียิ่ง

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะของตำราในพิธีกรรมโนราโรงครู พบว่า ก่อนเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตรเรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู นักเรียนมีความรู้ในเรื่องการรำโนราจึงทำให้คะแนนทักษะของตำราก่อนเรียนน้อย เมื่อนักเรียนได้ทำการศึกษาเรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับตำราต่างในการประกอบพิธีกรรมโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของ เดวิส มีกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ 5 ขั้น ดังนี้

ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติไว้ดังนี้ ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อยๆ เหล่านั้นได้ก่อน แล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้น รูปแบบจะมุ่งช่วยพัฒนาความสามารถด้านทักษะปฏิบัติของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทักษะที่ประกอบด้วยทักษะย่อยจำนวนมาก กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ ดังนี้ 1) ขั้นทาสาคิท ทักษะหรือการกระทำ 2) ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย 3) ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย 4) ขั้นให้เทคนิควิธีการ 5) ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ ผลที่ผู้เรียนจะได้รับการเรียนตามรูปแบบผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติทักษะได้อย่างดี มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ บุญเลิศ มั่นปาน (2543: ง) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างชุดการสอนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง การเป่าขลุ่ยไทย ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง การเป่าขลุ่ยไทย สำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีประสิทธิภาพ 90.86/89.87 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยชุดการสอนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง การเป่าขลุ่ยไทย มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ นักเรียนมีพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระของขลุ่ยไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ค่า t ที่คำนวณได้เท่ากับ 46.43 ระดับทางสถิติที่ .01

3. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู มีเจตคติต่อการเรียนด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู หลังเรียนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.10 ทั้งนี้อาจมาจากการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนที่เรียนกิจกรรมเสริม

หลักสูตร มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและเพิ่มพูนให้นักเรียนเกิดความรู้ ทักษะ เจตคติ ต่อการเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครูได้ง่ายขึ้น ทำให้กิจกรรมมีความน่าสนใจและแปลกใหม่ นอกจากนี้การจัดกิจกรรมดังกล่าวสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ระหว่างเพื่อนกับเพื่อนและครูกับนักเรียน การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ รวมถึงสื่อการสอนที่พร้อมและมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยรูปแบบการสอนซิปปา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิรัตน์ เลิศจตุรวิทย์ (2544: จ) ซึ่งศึกษาผลของการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนซิปปา (CIPPA MODEL) เพื่อการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดวิเคราะห์และเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยศึกษาเจตคติต่อการเรียนรู้ พบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีผลเจตคติอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ มีข้อสังเกตที่น่าสนใจที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยที่เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครูของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ จึงเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำมาจัดกิจกรรมดังกล่าวใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เนื่องด้วยเป็นวิธีที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบทำให้เกิดความรู้ที่ยั่งยืน

1.2 การนำรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ส่งผลต่อทักษะการทำให้ให้นักเรียนมีความรู้ในส่วน of ทักษะการรำในพิธีกรรมโนราโรงครูอย่างชำนาญอยู่ในระดับสูง ดังนั้นครูผู้สอนควรนำรูปแบบการสอนนี้ไปใช้อย่างต่อเนื่องในกิจกรรมเสริมหลักสูตรครั้งต่อไป

1.3 การนำรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ส่งผลต่อเจตคติทางการเรียนเรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นเห็นควรจะต้องปรับปรุงในส่วน

ของรูปแบบการสอนและสถานที่ในการสอนจะทำให้ผู้เรียนมีเจตคติทางการเรียนเรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครูอยู่ในระดับเกณฑ์ที่ดีต่อไป

1.4 การนำรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรศึกษากระบวนการขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมให้เข้าใจเพื่อจะได้จัดกิจกรรมตามขั้นตอนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เนื่องจากกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมีรายละเอียดปลีกย่อยหลายประการที่ควรให้ความสำคัญ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในด้านของวัฒนธรรมท้องถิ่นที่กำลังจะสูญหาย เช่น นายมนต์ ลิเกป่า เป็นต้น เพื่อเป็นการส่งเสริมด้านศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้

2.2 ควรมีการศึกษาหาความคงทนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครูว่าหลังเรียนในระยะเวลา 1-2 เดือน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์เป็นอย่างไร เมื่อนำไปปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป

2.3 ควรมีการศึกษาถึงการมองเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมในเรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู เมื่อนำผลไปปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป